

STORTINGET

Innst. 417 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 81 LS (2022–2023)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i postloven (pakkepostforordningen, brukerklagenemnd, offentlig postnummersystem og politiattest)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen foreslås det å gjøre flere endringer i lov 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester (postloven).

Det foreslås å legge til rette for å ta pakkepostforordningen (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018 om pakkeleveringstjenester over landegrensene) inn i EØS-avtalen og i norsk rett. Dette omhandles i Innst. 418 S (2022–2023).

Det er nødvendig å foreta lov- og forskriftsendringer for å kunne gjøre forordningen til del av norsk rett. Som ledd i implementeringen av pakkepostforordningen foreslås det å endre vektgrensen for lettgodis i § 4 nr. 3 fra inntil 20 kg til inntil 31,5 kg.

Videre foreslås det å oppheve bestemmelsen i § 40 om at det skal opprettes en brukerklagenemnd for post saker. Bestemmelsen har ikke trådt i kraft. Det vurderes som lite hensiktsmessig å bruke ressurser på å opprette og drifte en brukerklagenemnd, siden klageomfanget på postområdet er relativt lavt og Forbrukertilsynets behandling av postsaker ivaretar forbrukerhensynene og kravene fra EU til klageordning på postområdet.

Det foreslås å videreføre noen av elementene i gjeldende § 40 ved å flytte dem over til § 41, som omhandler klage til myndigheten. Endringen innebærer at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) etter § 41 også vil behandle postklager fra forbrukere der tjenesten ikke har grunnlag i kjøpsavtale, samt alle postklager fra juridiske personer (bedrifter).

Proposisjonen foreslår å overføre deler av ansvaret for forvaltning av det offentlige postnummersystemet fra Posten Norge AS (Posten) til Nkom.

Det foreslås å endre bestemmelsen om krav til politiattest i § 31, slik at det ikke lenger gjelder et krav om at tilbyder må innhente ordinær politiattest ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger. I stedet foreslås det at tilbyderen kan innhente ordinær politiattest, dersom tilbyderen selv vurderer dette som hensiktsmessig.

Gjeldende postlov av 2015 er blitt endret i flere omganger, i forbindelse med reduksjon av antall omledingsdager og for tilgang til sonenøkkelsystemer. Dette viser at postloven regulerer et dynamisk samfunnsområde i stadig utvikling.

Tre av temaene som nå foreslås endret, skjer på bakgrunn av erfaringer med dagens postlov, mens ett tema har sin bakgrunn i EU/EØS-retten. Disse lovforslagene ble godkjent i statsråd 21. oktober 2022 som Prop. 4 LS (2022–2023) Endringer i postloven (tilbyderbegrepet, pakkepostforordningen, brukerklagenemnd, offentlig postnummersystem og politiattest) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 246/2021 av 24. september 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2018/644 om pakkeleveringstjenester over landegrensene (pakkepostforordningen).

Prop. 4 LS (2022–2023) ble trukket tilbake ved Meld. St. 12 (2022–2023), godkjent i statsråd 17. mars 2023.

Bakgrunnen for tilbaketrekking av Prop. 4 LS er uenighet om forståelsen av hvem som i dag er omfattet av tilbyderbegrepet i postloven. På grunn av denne ulike forståelsen besluttet Kongen i statsråd å trekke tilbake Prop. 4 LS (2022–2023). De øvrige endringene (pakkepostforordningen, brukerklagenemnd, offentlig postnummersystem og politiattest) fremmes på nytt i denne proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Kirsti Leirtrø og Nils Kristen Sandtrøen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen, Geir Inge Lien og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, merker seg at Prop. 4 LS (2022–2023) ble trukket tilbake ved Meld. St. 12 (2022–2023), godkjent i statsråd 17. mars 2023. Bakgrunnen for tilbaketrekking av Prop. 4 LS er uenighet om forståelsen av hvem som i dag er omfattet av tilbyderbegrepet i postloven. På grunn av denne ulike forståelsen besluttet Kongen i statsråd å trekke tilbake Prop. 4 LS (2022–2023). De øvrige endringene (pakkepostforordningen, brukerklagenemnd, offentlig postnummersystem og politiattest) fremmes på nytt i denne proposisjonen.

Komiteen merker seg at regjeringen i denne saken foreslår å gjøre flere endringer i lov 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester (postloven). Det foreslås å legge til rette for å ta pakkepostforordningen (Europa-parlaments- og rådsforordning (EU) 2018/644 av 18. april 2018 om pakkeleveringstjenester over landegrensene) inn i EØS-avtalen og i norsk rett. Som del av implementeringen av pakkepostforordningen foreslås det å endre vektgrensen for lettgodt i § 4 nr. 3 fra inntil 20 kg til inntil 31,5 kg.

Videre merker komiteen seg at det foreslås å oppheve bestemmelsen i § 40 om at det skal opprettes en brukerklagenemnd for postsaker. Bestemmelsen har ikke trådt i kraft. Det foreslås å videreføre noen av elementene i gjeldende § 40 ved å flytte dem over til § 41, som omhandler klage til myndigheten. Endringen innebærer at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) etter § 41 også vil behandle postklager fra forbrukere der tjenesten ikke har grunnlag i kjøpsavtale, samt alle postklager fra juridiske personer (bedrifter). I tillegg skal Nkom behandle postklager fra gårdeiere og postkasseiere om misbruk av sonenøkler etter § 39 annet ledd. Nkom skal fremdeles behandle tvister mellom tilbydere

av posttjeneste og tvister mellom eier av postboksanlegg etter § 33 a og tilbyder av posttjeneste. I § 41 foreslås det også satt inn en bestemmelse om at klageadgangen etter § 41 første ledd nr. 1 og 5 er subsidiær.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen foreslås å overføre deler av ansvaret for forvaltning av det offentlige postnummersystemet fra Posten Norge AS (Posten) til Nkom. Departementet foreslår en ansvarsfordeling av forvaltningen mellom Nkom og tilbyder med leveringsplikt, som per i dag er Posten. Nkom skal avgjøre og behandle anmodninger om tildeling av eget postnummer til registrerte tilbydere av posttjenester for å sikre at postnummersystemet forvaltes på en måte som ikke svekker konkurransen i postmarkedet.

Det foreslås å endre bestemmelsen om krav til politiattest i § 31, slik at det ikke lenger gjelder et krav om at tilbyder må innhente ordinær politiattest ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger. I stedet foreslås det at tilbyderen kan innhente ordinær politiattest, dersom tilbyderen selv vurderer dette som hensiktsmessig.

Komiteen viser til innspillene som kom i forbindelse med Prop. 4 LS (2022–2023), og understreker at vedtakelsen av hjemmelsbestemmelsen, og den etterfølgende implementeringen av pakkepostforordningen, i alle tilfelle ikke kan tas til inntekt for en utvidelse av postlovens virkeområde for øvrig.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i postloven (pakkepostforordningen, brukerklagenemnd, offentlig postnummersystem og politiattest)

I

I lov 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester gjøres følgende endringer:

I § 4 skal nr. 3 lyde:

3. *postsending*: brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg og lettgodt inntil 31,5 kg som er påført mottakerens navn og adresse eller annen entydig identifikasjon, herunder som er adressert i henhold til liste

I kapittel 1 skal ny § 5 a lyde:

§ 5 a *Forskriftsfullmakt – EØS-avtalen*

Departementet kan gi forskrift om regler etter EØS-avtalen som har til hensikt å forbedre pakkeleveringstjenester over landegrensene.

§ 31 første ledd skal lyde:

Tilbyderen kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40, ved tilbud om stilling som medfører behandling av postsendinger. For ansettelse i særlig betrodde stillinger kan det kreves uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41.

§ 35 skal lyde:

§ 35 *Offentlig postnummersystem*

Postnummersystemet forvaltes som en offentlig fellesressurs av myndigheten. *Postnummersystemet er et system av sifferserier og tilhørende stedsnavn som deler landet inn i postnummerområder og sikrer effektiv postomdeling. Omlegging i postnummersystemet besluttes av myndigheten.*

Tilbyder med leveringsplikt skal drifte det offentlige postnummersystemet og sikre løpende oppdatering av matrikkelen. Tilbyder med leveringsplikt skal behandle og gjennomføre endringer og skal offentliggjøre slike på en hensiktsmessig måte.

Ved forvaltning og drift av postnummersystemet og ved behandling av endringer etter § 35 a og tildelinger etter § 36 skal det tas hensyn til ressursbegrensninger, effektiv postomdeling og konsekvenser for registrerte tilbydere og berørte postmottakere. Behandlingen skal skje på åpne, objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

Myndigheten og tilbyder med leveringsplikt er ikke erstatningsansvarlige som følge av omlegginger eller endringer av postnummersystemet.

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om forvaltning og drift av det offentlige postnummersystemet.

Ny § 35 a skal lyde:

§ 35 a *Endringer i postnummersystemet*

Tilbyder med leveringsplikt skal behandle anmodninger fra egen virksomhet og fra postmottakere, kommuner og registrerte tilbydere om endringer i det offentlige postnummersystemet.

Når avgjørelse foreligger, skal den som har anmodet om endring og registrerte tilbydere uten ugrunnet opphold gjøres kjent med utfallet av saken.

Dersom endring etter første ledd anses som vesentlig, skal registrerte tilbydere, Statens kartverk, berørte kommuner og særlig berørte postmottakere varsles og gis anledning til å uttale seg før avgjørelse treffes. Fristen for uttalelser skal være minst én måned.

Myndigheten kan gi forskrifter og fatte enkeltvedtak om behandling av endringer i postnummersystemet.

Ny § 35 b skal lyde:

§ 35 b *Klagerett*

Registrert tilbyder kan påklage en avgjørelse etter § 35 a til myndigheten, jf. § 41. Klagefristen skal være minst tre uker fra avgjørelse er gjort kjent. Avgjørelser som er påklaget kan ikke gjennomføres før klagen er behandlet.

Myndigheten kan gi nærmere forskrifter om klageretten for tilbydere etter første ledd.

§ 36 skal lyde:

§ 36 *Tildeling av postnummer*

Myndigheten skal vurdere enhver anmodning fra en registrert tilbyder om tildeling av eget postnummer.

Tilbyder med leveringsplikt skal gjennomføre endringen i det offentlige postnummersystemet uten ugrunnet opphold, jf. § 35 annet ledd.

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om tildeling av postnummer.

§ 39 fjerde ledd skal lyde:

Brukere skal opplyses om klageordning og om klageadgang etter § 41.

§ 40 oppheves.

§ 41 skal lyde:

§ 41 *Klage til myndigheten*

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal behandle klager

1. fra brukere i tvister om posttjeneste med unntak av klager fra forbrukere der saken har sitt grunnlag i kjøpsavtale og derfor behandles av forbrukermyndigheten, saker om postkasseplassering og klager som er åpenbart useriøse eller grunnløse,
2. i tvister mellom registrerte tilbydere av posttjeneste,
3. i tvister mellom eier av postboksanlegg etter § 33 a og tilbyder av posttjeneste,
4. fra registrerte tilbydere på avgjørelse etter § 35 a,
5. fra gårdeiere og postkasseseiere om misbruk av sonenøkler etter behandling etter § 39 annet ledd.

Før klageadgangen etter første ledd nr. 1 og nr. 5 kan benyttes, må klageren rette klagen til tilbyderen etter § 39.

Enkeltvedtak etter § 33 som gir en tilbyder tillatelse til å få tilgang til sonenøkkelssystemer og nøkler utenfor sonenøkkelssystemer, kan ikke påklages. Myndighetens avgjørelse om avvisning av en sak etter § 33 kan heller ikke påklages.

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak fattet av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet med hjemmel i eller i medhold av denne lov. Klager fremsettes overfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, jf. forvaltningsloven § 32.

Kongen kan gi forskrift om hvem som er klageinstans i klagesaker av konkurransemessig karakter, jf. § 5.

§ 49 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. overtrer forskrift gitt med hjemmel §§ 5 a, 7, 9, 10, 12, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 33 a, 34, 42 eller 44

§ 51 nr. 2 skal lyde:

2. overtrer forskrift gitt med hjemmel i §§ 5 a, 20, 21, 33 eller 44

II

Lovens §§ 5 a, 49 første ledd nr. 2 og 51 nr. 2 gjelder straks.

Loven for øvrig gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 23. mai 2023

Erling Sande

leder

Erlend Larsen

ordfører